

NOPPEID AJALEHTEDEST JA MUID PÄRIMUSI

VÕHMA-PALMSE KANDI KOHTA

Kroonik Joosep Hirschfeld 1858: 1867 oli pikk kevade ja kehv aasta, mai kuu 11mal oli veel lund maas, et võis reega sõita, järved olid jääd täis ja selle aasta järel viljaikaldus.

Kroonik Joosep Hirschfeld 1858 22.aprill: Ilumäe kabelid hakati ehitama ja jalg kaevati valmis 1841.aastal. Müüritöö hakkas ja tehti katukse alla 1842. Seest töö tehti kõik valmis ja oli esimene jutlus 22.augustil 1843.

Ilumäe kabeli 50 aastase juubelipüha mälestuseks. Arend Dietrich von der Pahlen lasi 1729.aastal puust kabeli ehitada, mis 1731.aastal valmis sai. See oli puust risti ehitatud, iga risti ots 4 ruutsülda suur oli. Porkaste mölder Arend kinkis kabelile kellasid. Kabeli laulumees Hindrich Juhan Eek kinkis altari pildiks - ristilöödud Kristusega, mis tänaseni säilinud.

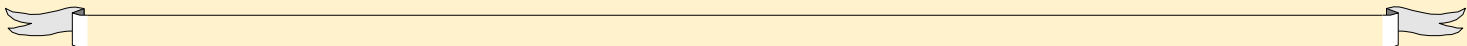

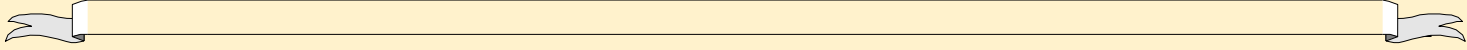
1885 10.aprill Postimees nr 15. Wirumaalt Palmsist: Armastatud toimetus. Rõõmuga võin teile teatada, et meil Palmses lauluhääl, mis mõnda aega ennem kuulda polnud, jälle ärkama hakkab. Lihavõtte teisel pühal oli meil teine kontsert selle aasta sees, mis Palmse-Ilumäe segakoorilt kohalises valla koolimajas antud sai. Esimine oli 6.näärikuu päeval sel aastal ja sai kuulajatest rahulolemisega vastu võetud. Veel rohkem tegi rõõmu kuulajatele teine kontsert, sest mitmed laulud said päältkuulajate soovil teist korda lauldud. Ka tegivad naljakad laulud, mis härra Sõrdist lauldud saivad palju rõõmu. Soovida on, et Palmse-Ilumäe segakoor härra Langseppa juhatusel all veel niisuguseid kontserte annaks, et see mitte viimaseks ei jääks. Kõlaga kaunis Eesti laul. Üks pealtkuulaja.

Sama kontserdi kohta on öeldud ajalehes Walgus 1885.a 15.jaanuari numbris järgmist: Kõige rohkem rõõmu tegivad laulud Hobune, Hõiska ja laula, Trallallaa. Rahvast oli rohkesti, sissetulek 30-40 rubla. Vaimuelu edeneb mainitud vallas jõudsasti, ajalehti loetakse rohkesti, nimelt Walgust ja Wirulast.

23.paastukuu päev 1885 Olewik nr 13 kirjutab: Wirumaalt Palmsist. Wirulases seletab keegi, et Palmse valla mehed olla oma härrat palunud, et see kõrtsi kinni paneks ja lubasid ise kõrtsi rendi ära maksta, kui ta aga kautatud saaks. Herra olnud hakatuses nõus, aga nüüd käia kõrtsi

kaup niisama nagu enne, ka olla säääl sarnane kõrtsmik, kes neli korda juba selle talve sees trahvida saanud ja hiljuti ühe suurema kaeptuse all seisnud.

1886. lehekuu 24, Postimees nr 22: Wiru maakonnast Palmsist: uus rahvakool avatakse sügisel Palmsis. Kool seisab rahvahariduse ministeeriumi all.

1886 11.november, Wirulane nr 46: Palmse valla üheklassilises rahvahariduse ministeeriumi eeskuju koolis algas Kurorti lubaga õpetus 13.oktoobril. Koolis õpetavad 2 koolmeistrid – Tartu Vene seminari kasvandik E.Langsepp ja Kunda seminari kasvandik E.Hacker, õppijaid ligi 60, vallakooli jäi ainult 4-5 õppijat. Loota on, et mõlemad koolid ühinevad. Ühtlasi algas ka Palmse segakoor lauluharjutusi selles koolimajas, kuna mineval aastal see ära keelati.

Wirulane nr 50 - 1886 9.detsember. Palmse mõisa pärisherra ektselents parun von der Pahlen (Balti raudtee seltsi president) kinkis valla kahekordse koolimaja ehitamise tarvis materjali ja andis siiaaale iga aasta koolimaja kütmise jäuks 60 sülda puid ja lubab ka edaspidi ilma maksu võtmata seda teha ja kõik tarviliku materjali ehituse jäuks kinkida. Selle eest avaldab kõik valla rahvas suurt tänu.

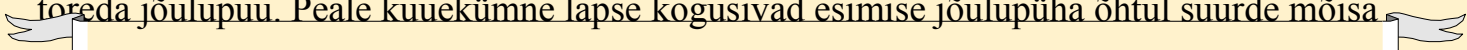
Olewik nr 3 – 1887 12.näärikuul Wiruaalt Palmsist: Palmsi Wõhma laulukoor andis viimasel jõulupühal siinse Eeskuju kooli ruumikas saalis ilmliku kontserdi ühes näitemängudega „Koit ja Hämarik“ ja „Worstaru linna pürgermeister“. Saal, kuhu umbes 300 inimest sisse mahub oli pealtkuulajaid puupüsti täis. Lauljad olivad muistsetes eesti rahvariities, laulsivad puhtalt ja tundmisega ja iseäranis kaunit.

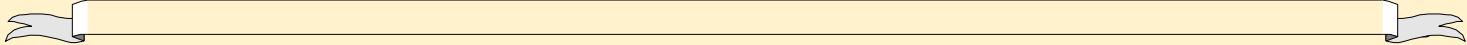

Walgus nr 37 – 1887 10.oktoober Wirumaalt: käesoleva aasta jüripäeval sai Palmse vallas 28 talukohta päriseks ära müüdüd, milledest 15 kohta võõrastele ära ostetud said. Dessatiini hind on läbistikku 40-50 rubla. Sellega on siis endiste talukohtadega kokku 61 päriskohta. Endiste talukohtade rentnikude ja mõisa pärisherra vahel saavad kõik nõudmised seaduse järel õiendatud.

Wirulane nr 3 – 1888 11.näärikuul. Wirumaalt Palmsist: Palmse mõisaherra parun von der Pahlen valmistas möödaläinud jõulude ajal juba kolmandat aastat oma mõisa teenijate lastele toreda jõulupuu. Peale kuuekümne lapse kogusivad esimise jõulupüha õhtul suurde mõisa

tuppa rohkete annetega ehitud jõulupuu juurde oma vanemate saatusel kokku, kus esiteks jõululaulu lauleti ja siis anded igähele kätte anti...

Postimees nr 56 – 1892 10.märts Wirumaalt Palmsist: Palmse ministeeriumikooli ruumides sai näitemüük ära peetud selle kooli käsi-ja aitöö asutamiseks ja arendamiseks. Pidulõbustas Kuusalu pasunakoor ja kohalik laulukoor, sissetulek 130 rubla, millest 100 rubla puhast järele jäi. Rahuline kord ja lõbus pidulõbustamine jättis armsa mälestuse järele.

Olewik nr 20 – 1894 16.mai. Palmse vastastikune tulekustutamise avitamise seltsi põhjuskiri on kinnitatud.

Sakala nr 7 – 1896 13.veebruar. Palmsist: 26.nääriliku päeval oli Palmse valla vastastiku tulekustutamise seltsi valitsuse koosolek. Koosolekul sai läbi vaadatud seltsi rahaline seis ja liikmete seis. Liikmeid on seltsil 61, nendest üks auliige Palmse mõisa omanik baron von der Pahlen. Seltsil on kinnitatud hooneid üle 100 000 rubla, sellest 60 000 rubla tulekahju õnnetuse korral. Vastutav aasta maks 4 rubla.

Kaak nr 3 – 1906 Palmsist-Võsul: Palmse kordnik keelas ära inimestel, kel raamatuid on, neid teistele laenamast. Agaral küla isevalitsejal oli nimelt võimata lubatud või keelatud kirjanduse vahel vahet teha, sest ta ise lugeda ei mõista. Parem tunnistas ta siis kõik trükitud asjad korterite läbiotsimisel „rahvale keelatuiks“.

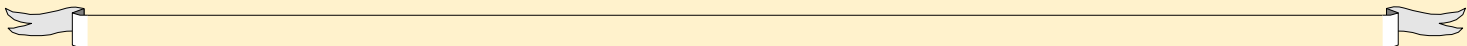

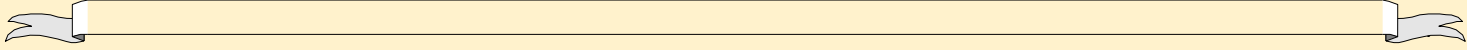
Postimees nr 162 – 1898 25.heinakuu. Wirumaalt: 12.selle kuu päeval oli Palmse-Võsul kole riid, kus üks mees tantuspeol ära pussitati. Sellesama päeva õhtul sarnane riid Palmse Rahkmäe kõrtsi juures, kus Joaveski vabriku tööline ühe Palmse mehe koguni süüta koledasti läbi peksnud. Kurvastus ja kahjatus täidavad sarnaseid asju kuuldud südant. Kes on siis süüdlased? Eks meie kõrtsid, kes pühapäeva õhtal kõige paremat äri ajavad!

Postimees nr 88 – 1899 21.aprill. Wirumaalt Palmsist: karskuse liikumine läheb nüüd rahva seas ikka elavamaks. Rahva üldine soov oleks – kõrtsid kinni! Ometigi on võimumehed ohjasid veel niipalju oma käes hoidnud, et rahva soov kõrtside kinnipanemise üle paljaks sooviks jäänud.

Õnnelikum selles asjas on üleaedne Kolga-Kõnnu vald, kus niinimetatud „juhatajad“ puuduvad. Sääli tegi volikogu ühel häälel otsuse komisjari käest paluda luba, et kõrtside kinnipanemise asjas täiskogu kokku võiks kutsuda – ka tahetakse Palmse Rahkmäe kõrtsi kinnipanemist paluda, sest Rahkmäe kõrts hoiab mitut suurt Kõnnu küla oma ikkes.

Postimees nr 181 – 1899 19.august. Wirumaalt Palmsist: kõrtside kinnipanemisest ei tule midagi välja, kodus istujaid ja mõtlejaid on küll, aga õiget otsust ei anna keegi. Nüüd on jutt rahva seas laiali lagunenud, et Palmse pärisheerra panna kõrtsid kroonu viina tulekuga isegi kinni, sest kroonu anda monopoli ajal iga kõrtsi päält mõisnikele ainult 300 rubla ja see olla nii vähe, et kõrtsisid ei võida enam pidada. Võibolla on see jutt ainult rahva rahustamiseks kuuldele lastud, et inimesi eksitada ja kõrtsid ikka lahti pidada.

Postimees nr 121 – 1900 – 3.aprill. Wirumaalt Palmsist: Palmse kolme kõrtsi kinnipanemise pärast sai era-palvekiri rahaministeeriumile saadetud. Üks kõrts jäi jüripäevast kuivaks, kaks kauplevad 1.juulini.

Uus Aeg nr 56 – 1900, 17.juulil, Wirumaalt Palmsest - põlluheina on tänavu vähe, rukki õitsemise aeg oli ilus ja metsheina saak keskmine.

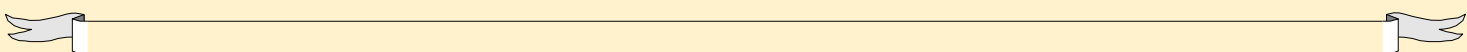
1.juulikuu päevaga lõpetasivad Palmses kõrtsid üksnes ühe külje pealt, see tähendab – kõrts on ilma votkata. Teisa jookisid nii kui õlut, veini ja mõdu, mis monopoli alla ei käi, võib edasi kaubelda.

Uus Aeg nr 73 1900. Palmsest: suvi on lõpul ja põllumees kogub oma töövaeva salvedesse tänavu küll vist võimsama meelega kui mullu, sest saak oli parem. Palmse vastastikku tulekahju juhtumistel avitamise selts ehitab praegu omale tulekustutamise pritsi hoiu maja. Ehitus pidi küll kolme aasta eest tehtama, aga mõnesuguste põhjuste pärast viibis asi nii pikale.

Olewik nr 41 – 1900 10.oktoober. Palmsest kirjutatakse, et sealne laat, mis alati kõrtsi juures peeti, tänavu ilma alkoholita väga ilusti ja vagusalt ära on peetud. Rahvas saab sellest palju kasu, kui laatadel viina ja õlut ei lubata müüa.

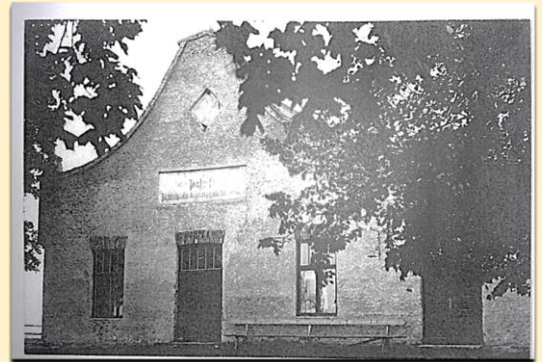

Waade nr 70 1907, 29.november. Palmsist-Wõsult: lõhe ja pidu. Senini oli Võsu ja naaberkülade vahel lõhe, mida vanemad seltskonna tegelased sünnitasivad. Nüüd, andes ruumi noorematele ja erapooletumalt töötades, peeti ühine Ostuühisuse moodustamine. See aitas selleks kaasa, et Võsud ümbritsevate küladega kokku liitis. Nii peeti 25.selle kuu päeval hariduse edendamiseks pidu vastutöötamisele tähelepanu pööramata. Rahvast oli nii palju, et üks osa välja pidi jääma. Võsul pole nii suurt rahva tungi nähtud.

1910.aasta : seltsimaja valmimine

Kõik sai alguse siis, kui sõlmiti kontrakt ühe maatüki kasutamise kohta Võhma külas, kuhu edaspidi seltsimaja pidi saama. Tegemist oli Palmse Priitahtliku Tulekustutajate Seltsi maja ehitamisega, nimetatud selts oli vanim tuletõrjeühing tollases Kadrina kihelkonnas.

Valmis sai hoone ehitamise eelarve, järgnesid maja plaan ja muud ettevalmistused. Ehitamisega alustati 1907.aastal. Paas ehituseks saadi rahvamaja tagant, muu muretseti pidude korraldamisest saadud rahaga. Kolme aastaga valmiski uus umbes 200-kohalise saali ja kõrvalruumidega ehitus.

Hoone pidulik avamine oli pühapäeval, 17.oktoobril 1910. Sel päeval toimus

"Walitsuse lubaga Palmse Priitahtliku Tulekustutajate Seltsi uues majas nimetatud seltsi heaks

*I, SELTSI MAJA ÕNNISTAMINE, kell 2 päeval,
II, SUUR PIDU-ÕHTU KONTSERT*

Eeskavas

Loksa meestekoor, Palmse meestekoor ning Palmse ja Loksa ühendatud meestekoor

Ilulugemised tsensuri poolt lubatud raamatutest

Suur viievaatuseline kurbmäng rahva elust "Ärakadunud poeg"

Tantsud ja ringmängud, nalja post, konfetti, serpentin

Vaheaegadel ja tantsuks mängis Joaveski pasuna koor

Pidu hakatus kell 7 õhtul"

Eraldi oli märgitud, et *"pidul on ilma joovastavate jookideta einelaud!"*

Tallinna Teataja nr 54 – 1915 7.märts, Palmsist – seltsielu: praegu töötab siin tuletõrjajate selts, millest osavõtmise on külm. Põllumehed, kelle huve see kaitseb, seisavad temast natuke eemal, liikmeid on praegu 40. Varanduslikust küljest on hästi edenenud pooltistaastase tegevuse järel – kuna umbes 600 rubla ümber varandust on.

Võhma Kotkamägi – Jahilo Kusta mälestused 1976:

Ilumäe-Võhma küla vahel oleval künkal asub graniidist neljakandiline 2,5 m kõrgune sammaste peal asuva munaga ja all neljal küljel istepinkidega. Sammast ümbritses varem kett kivipostidel, mis varastati 1937.aasal. Sammas on püstitatud Palmse pärisärrade Pahlenite mälestuseks. See oli (nende) viimane ja armastatum punkt, kuhu käidi kalessiga, vaadati merd ja mindi tagasi.

Palmse-Ilumäe, kirjutatud 2.mail 1976 – Villu Jahilo:

Esimene Palmse-Ilumäe vahelise puistee täiendamine peale 1910.aastat toimus 1973.aasta kevadel, kui sai istutatud 170 vahtra ja jalaka noort võsu. 1974.aasta kevadel Ilumäe-Palmse vahelise puistee täiendamiseks sai istutatud 30 noort tamme – üle kahe meetri pikad, alates Tamme küüni teotsast Palmse poole.

Istutajad olid:

Ilves Arnold – Palmsest

Lepik Juhan Palmsest

Aave Ester Ilumäelt

Kaasik Aarne Viitnalt

Tammik Jolanda Võhma

Kuuskla Arend Muikelt

Tammik Heinrich Võhmalt

Suterman Heino Ilumäelt

Meikar Heino Muikelt

Einholm Reinhard Uuskülast

Tõldsepp Helmi Oruveskilt

Gavrilov Boris Uuskülast

Saluveer Johannes – Ilumäelt

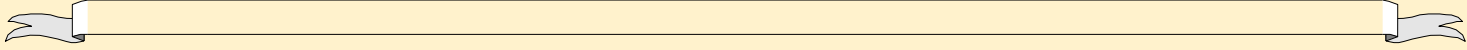
Jahilo Villu Ilumäelt

Salakäigud Palmse mõisa all. Palmse mõisa kutsar Aleksander Puusepp olla rääkinud, et Palmse mõisa hoonest lõuna poolt küljest pidi minema salakäik viljakuivatisse. Teine variant, et käik läheb teotoa juurde ja kolmas jutt, et käik läheb Bresti. Käigud pidid olema selleks, et põgeneda ootamatu talupoegade kallaletungi ajal.

Üles tähendatud 4. aprill 1976. Palmse mõisa peod. Mõisa poolt tehti ka jõuluks moonameeste lastele kingitusi. Püksa-kleite-nukke-maiustusi, vanematele ka vahest pluusesi-kindaid ja ka raha. Oli ka teisi pidusid, sääl oli ka õlut.

Palmes, 1976. Jahilo Kusta mälestused: Võsu tellisevabriku korsten. Palmse mõisa parun oli öelnud: Võsu tellisevabriku korsten läks minul nii kalliks, et oleks võinud selle hõberublatest ülesse laduda...

Palmse mõisale kuulunud piinakambre – Puusepa Aleksandri ja Jendek Eduardi mälestused, 1976:

Muikel suure kiviküüni taga ida poolt metsarajal olevat olnud suur auk, kust läinud rauduks maa sisse ja kus olnud piinakamber. Kui Pahlenid Palmse tulnud lasknud nad selle kiva täis vedada. Juurdlemisel selgus küll, et sääl on kunagi mingi auk olnud, mis pooleldi kiva täis.

Hõbe kabeli müüris –Jahilo Kusta Ilumäelt:

Ilumäe kabeli ehitamisel oli nurgakivi panekul valatud kotist sinna hõbedad. Seda oli pealt näinud Vanapere Abrami naine, kes oli sellel ajal olnud täis tüdruk juba.

Jahilo Kusta mälestused- Surnu kandmise raamid:

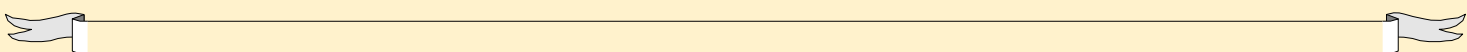
Kirikus oli neid kolm tükki. Üks kõige suurem, mida Kusta Jahilo järgi neli meest tühjalt vaevu kanda jõudsid. Pahlenid kanti kõik meeste õlul Palmsest Ilumäe surnuaiale – seda olid teinud teomehed ja talupojad. Raam hävitati 1958.aasta paiku, kui kirikusse elekter pandi.

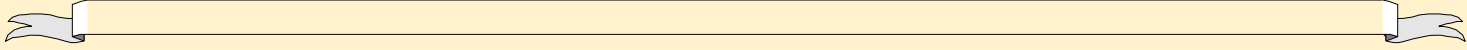

Jahilo Beathe 22.augustil 1976 – Ilumäe

Tomatid. Neil aegadel, kui tomatid tulid rahva hulka oli külarahvas ütlenud, et need on magedad ja lääged, neid võivad ainult sead süüa.

Joandu küla. Rahvasuu teab pajatada, et varem kandis seda nime antud kohal Võhma külameeste heinamaa kuni Palmse mõisa maade müümiseni talukohtadesks. Kuna kõikidele peredele maad Võhmale ei jätkunud, saivad osa oma talud sinna ja nimeks jäi endiselt heinamaade nimi Joandu.

Villu Jahilo üleskirjutus 17. mai 1977: Palmses aeti kahe puurkaevu ümber tihendid kinni ja torud on samuti maa sisse pandud, mis juhivad vee tiiki. Mõisahoone on tellinguis ja lüüakse uut roovi ruberoidiga, et katus vihma peaks ja pannakse uus kivikatus.

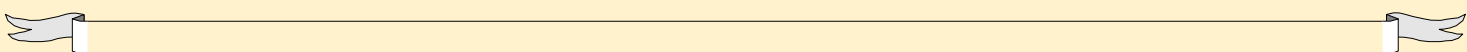

Ajaleht Punane Täht, 7.jaanuar 1986: Olime, tegutseme, elame ja jätkame - Võhma kultuurimaja 75 (kirja pannud Saima Gordejeva), väljavõte artiklist: „...Seitsekümmend viis aastat tagasi ehitati Võhmale suur paekivist maja. Eeskujuks võeti Soome tuntud arhitekti Eliel Saarineni projekti järgi tehtu Tallinnas. Juubeli puhul kogunes Võhmale omanäoline ja kirju piduliste seltskond. Direktor Malle Komp meenutas ja tänas kõiki, kes juhendajana või agara kaaslööjana on Võhmas rahvuskultuuri edendanud. Laulmine ja näitemäng olid kõige armastatumad.

Alati on neid, kes mälestusi põues kannavad ja vana aja tunnusmärke alles hoiavad. Arvet Pärna isa Palmse Priitahtliku Tulekustutajate Seltsi sekretärina oli säilitanud kõik algdokumendid ja kirjavahetuse. Pliiatsijoonistusena maja plaan, seltsimaja ehituse eelarve, kontrakt maja ehituse tarbeks Jakob Samelsililt maa rentimiseks aastani 2007. Jolanda Tammik on alles hoidnud esimese „Suure Pidu õhtu“ kuulutuse ja mitmeid teisi. Külarahva käest sai vanu pilte, Palmse Haridusseltsi põhjuskirja aastast 1915. Näitus oli austusavalduseks alustajatele ja innustuseks jätkajatele. Jõu ja nõuga oli abiks Villi Jahilo.

Vilgas elu seitsmekümne viie aastases Võhma Kultuurimajas jätkub. Järgmisel peoõhtul andis Rakvere Rajooni RSN Täitevkomitee kultuuriosakonna esindaja Pilvi Lepiksoo kultuurimaja juubeli puhul üle aukirja ja kingituse.

Austus ja armastus oma kodukandi ja inimeste vastu on andnud jõudu Malle Kombile, kes on 11 aastat Võhma Kultuurimaja direktori ametit pidanud. Nooruse särts kannustab Heilis Tomikat ja koolilapsi vanaemade-vanaisade harrastusi jätkama. Noorpõlvearmastus ja –kiindumus jätkub memmede tantsudes, suulistes ja kirjepandud mälestustes. Sooja maja eest on juba kakskümmend aastat hoolt

kandnud Heinrich Tammik. Üksmeelt ja tahtmist on, et Võhma Kultuurimaja järgmise tähtpäevani sisukalt elada.“

Virumaa teataja 10.mai 2008 Päevatäis hingestatud mängu

Maakonna näitemängu päevale Haljalasse tuli seekord viis näitetruppi. Nii oli võimalik saada ülevaade erinevate paikade teatriharrastusest, aga ka eelistustest näidendite valimisel.

Mis veelgi olulisem - Haljala rahvamaja laval võis mõnuga jälgida harrastusnäitlejate hingestatud mängu, mille tase on aasta-aastalt läinud ülesmäge. Küll aga võinuks olla kohal rohkem truppe, sest arvatavalt pooled näiteringid jäid maakondlikust päevast kõrvale.

Viie lavastuse hulgas olid nii klassikatükid kui tänapäevast elu kajastav näidend, ajalooline retropila poolesaja aasta tagusest Eesti maaelust, aga ka salongilik kostüümi- ja situatsioonikomöödia.

...Võhma seltsimaja näitering oli võtnud nõuks lavastada eesti dramaturgia kullafondi kuuluva Hugo Raudsepa komöödia “Vedelvorst” (1932), mille keskpunktis on talu perepoeg Kustav (Anneli Kanarik), kes põhimõttelise vedelvorstina on oma laiskuses arendatud täiuseni. Alles tärgkava armastuse ajal hakkavad Kustasesse eluvaim ja energia sisse tulema. Anneli Kanarikul on läinud korda süveneda mehe rolli ning tuua vaataja ette vedelvorsti ümberkujunemise lugu. Arno Pärna sulase Joosepi osas on terviklik, selge käitumisjoonega tegelane.

“Vedelvorsti” rahvapärasusele rajatud sõnakoomikat on peetud näidendi erandlikuks väärtuseks. Võhma näitetrupp on seda lavastuses ka kenasti arvestanud ning loonud sisuka etenduse. Nagu märkis arutelul näitekirjanik Urmas Lennuk, oli “Vedelvorst” näitemängupäeva kõige stiilipuhtam lavastus. Ülesandmise lehele oli lavastaja kohale märgitud: ühisprojekt.

• Ühe parimaist kõrvalosatäitjaist märgiti Arno Pärna – Joosep “Vedelvorstis”

Virumaa Teataja 08.oktoober 2008: Võhma Selts soovib seltsimaja renoveerida

Võhma Selts tahab renoveerida seltsimaja, et saaks väarikalt tähistada hoone 100. sünnipäeva 2010. aastal.

Paekivihoone, mis on ka Eesti arhitektuuriajaloo äramärkimist leidnud, on praegu oma pika ajaloo kõige haledamas seisus.

Kõigil on võimalik osta Võhma seltsimaja katusekive, mida on kokku 4000 ja mida müüakse hinnaga 25 krooni tükk. “Me ei müü neid kive maha, me anname kõigile võimaluse toetada katuse panemist,” ütles seltsi juhatuse liige.

Virumaa Teataja 09.oktoober 2008: Jutud kolhooside surmast on liialdatud

Võhma rahvamajas peeti Lenini pildi ja punalipu all stalinistlikus võtmes lavastatud stiilipidu, kust ei puudunud ka partorg, pioneerijuht, miilits ja purupurjus tukkuma kippuv kolhoosiesimees.

Möödunud laupäeva õhtupoolikul, kolm tundi enne keskööd, algas Võhma rahvamajas sügavat nõukogude aega meenutav stiilipidu. Maha peeti sügiskünni algust tähistav rahva üldkoosolek, mille oli lavastanud Läsna teater.

Koosolekusaali oli kogunenud arvukalt kohaselt riietatud kolhoosnikke, kelle hulgas võis eksimatult ära tunda karjatalitajad ja traktoristid, miilitsad ja sõjaväelased, samuti eliitklassi kuuluvad brigadirid ning nende parimatesse hilpudesse riietatud abikaasad.

Koosolekut alustati traditsiooniliselt Nõukogude Liidu hümniga, trummipõrina saatel tõid saali täitevkomitee punase lipu pioneerid, kes hiljem tantsisid kaerajaani, võimlesid punaste lipukestega ning demonstreerisid sirpi ja vasarat.

Noored kommunistid laulsid, patriootiline sära silmis, kõrvariivavalt “Kased valged, haavad hallid ...”.

Presiidiumis istusid kolhoosi juhtivad asjamehed, võimuesindajad ja avaliku elu tegelased. Mahlakad ja stiilipuhtad sõnavõttud viisid mõtted paratamatult aastakümnete tagusesse aega.

NLKP toitis rahvast

Partei toitis rahvast ka stiilipeol. Puhveti funktsioone täitis NLKP 25. kongressi nimeline, Tööpunalipu ordeniga autasustatud Palmse kauplus.

Suure isamaasõja veterane ja sõjainvaliide teenindati väljaspool järjekorda.

Peab kohe ütleva, et puhvet ei vastanud tolaeagsele, sest oli liialt rikkalikult varustatud.

Mis veel teenindusse puutub, siis üks sõnavõtnutest rääkis, kuidas nõukogude võim tõi Eestisse peale muude hüvede ka sauna ja et tema pesi ennast esimest korda korralikult puhtaks alles Nõukogude Eestis.

Särgid, värgid, vidinad

Paljud koosolekul osalejad olid autasustatud igasuguste ordenite ja medalitega. Lahjemad vennad kandsid aumärke.

Seinal rippusid originaalsed rändlipud, mis määratud parimale seatalitajale, parimale põllundusbrigadirile ja kolhoosi eesrindlikule farmile.

Ajakirjanduslikest üllitistest oli välja pandud stagnatsiooniaegseid infoallikaid. Ajakirjadest sellised nagu Pioneer, Nõukogude Naine, Sotsialistlik Põllumajandus, Eesti Kommunist ja teised.

Lisaks hulk tollaseid ajalehti ja brošüüre. Seintele kaunistuseks seatud poliitbüroo liikmete piltide kõrval olid võrdsena eesrindlaste omad. Ühesõnaga täismäng.

Koosoleku lõppedes asuti kiiresti, nagu niisugustel puhkudel ikka kombeks, ninaesise kallale ja tantsupõrandale.

"Äraütlemata tore pidu," kostis siit-sealt osaliste üksmeelseid arvamusi.

Vihula valla leht – mai 2009 - VÕHMA SEGAKOOR LÄHEB LAULUPEOLE!

30.septembril 2007 kogunes Võhma seltsimajja kümnekond huvilist, et teha algust segakooriga. Juhendajaks oli kaubeldud kunagine Võsu kooli muusikaõpetaja,

praegu Tallinnas elav MARIKA NIGUL. Lauljaid, kel hääled roostes, aga tahtmine suur, sai tookord kokku 13. Eesmärgiks seati 2009.aasta Üldlaulupidu! Muljetavaldav ambitsioonikus, kui nüüd tagantjärele mõelda!

2008.aasta vabariigi aastapäeva simmanile oli meid tulnud kuulama Kadrina Keskkooli muusikaõpetaja ELENE ALTMÄE, et vaadata, kas tasub juhtimine üle võtta. Ju ta meis midagi leidis...

Ees ootas maailma esimene PUNKLAULUPIDU kummikindais kätepaaride ja insener Garini hüperboloidiga. Järgnesid Võsu jaanituli, öölaulupidu MÄRKAMISAEG ja valla päev Palmses. Ikka lauldes ja ikka nii, et Elene oma tahtejõu ja kindla käega ees ja meie kõik suurima rõõmuga järele!

Tänaseks on Võhma segakooris 23 lauljat ja see väike, aga tubli seltskond läheb 2009.aasta Üldlaulupeole! Siit veelkord näide, et sihtida tasub kõrgele! Poleks me tookord RIINA KENSi õhutusel nii pöörast eesmärki seadnud, vaevalt me täna sealmaal oleks, kus oleme! Siinkandis ei ole nimelt mitmeid kümneid aastaid ühtegi laulukoori olnudki!

Vihula valla leht juuli 2009 – Võhmalased käisid laulu-ja tantsupeol

12. mai oli Võhma naisrühma elus üks ilusaim päev.

Viimaks ometi olid tantsupeoliste nimekirjad Laulu- ja Tantsupeo kodulehele üles pandud, kõik ootamised ja närveerimised said ühe korraga otsa.

Seal seisis must-valgel: 21.- L-Viru maakond - 590100 - Võhma Seltsimaja naisrühm - Ivi Lehtmets. 17 naise kauane unistus oli teoks saanud !!

Tahame südamest tänada kõiki neid häid inimesi, kes on aidanud kaasa, et meie unistusest reaalsus sai.

Võhma 100

Virumaa teataja 18.oktoober 2010 Külas külas: Hirm rahvariieteta jääda päästis seltsimaja

Kui 1995. aastal poleks olnud hakkajaid naisi, keda ähvardas oma rahvariietest ilma jäämine, poleks suure tõenäosusega saanud laupäeval pidada ka Võhma seltsimaja 100. sünnipäeva

Laupäeval pidas Võhma seltsimaja oma sajandat sünnipäeva, mida tähistati suure peoga, millele eelnes Ilumäe külavanema Villu Jahilo juhendamisel küünalde ja lillede asetamine Ilumäe kabeliaias nende tegusate inimeste mälestuseks, kelle teenena seltsimaja sajand tagasi ehitati.

Ilumäe kabeliaias sõideti hobuvankril Võhma seltsimaja juurde. Kehvast ilmast hoolimata võtsid kooriliikmed viisi üles ja kogu teekonna jooksul jõuti õige mitu laulu laulda.

Peo kandvaks osaks oli Rudolf Blaumanni kirjutatud suur viievaatuseline kurbmäng rahva elust “Ärakadunud poeg”, mis kanti ette ka seltsimaja avamise peol 100 aastat tagasi ja propageeris karsklust.
